

Ons nummer: 023.002632

Informatie raad/mededeling college

Onderwerp	Overdracht stedelijk water
Commissie	Doarp, Stêd en Omkriten
Collegebesluit d.d.	5 maart 2024
Portefeuillehouder	Michel Rietman
Team	Wegen
Adviseur	Annette Griede

Reden informatieverstrekking actieve informatie van het college

Collegebesluit

Het college van burgemeester en wethouders besluit de raad actief te informeren over het proces Overdracht stedelijk water middels actieve info.

Toelichting/achtergrond

In 2016 is tussen de Friese gemeenten en Wetterskip Fryslân (hierna WF) een overeenkomst afgesloten over het beheer en onderhoud van het stedelijk water. De gemeenten zouden het beheer en onderhoud uitvoeren tegen een vergoeding van WF. Omdat de vergoeding niet kostendekkend was is vastgelegd dat in 2019 een evaluatie zou plaatsvinden, waarbij ook de daadwerkelijke kosten in beeld zouden worden gebracht. Deze daadwerkelijke kosten bleken veel hoger te zijn. Hierover is in 2021 een aantal maal overleg gevoerd tussen een vertegenwoordiging van bestuurders van de gemeenten en WF. Uitkomst was dat:

- WF de btw voor de watergangen zou vergoeden
- De 4 gemeenten (waaronder Súdwest-Fryslân) waar bij het aangaan van de overeenkomst al bekend was dat die een tekort aan areaal vergoed kregen, een deel van dit tekort gecompenseerd kregen
- Er een nieuwe regeling voor de zogenaamde vijvers uitgewerkt zou worden

Uw raad is in mei 2022 over de uitkomsten van de onderhandelingen geïnformeerd, waarbij afgesproken is dat de raad na de besluitvorming over de nieuwe regeling opnieuw geïnformeerd zou worden.

Geschiedenis

Sinds de inwerkingtreding van de Waterwet in 2009 zijn de waterschappen verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van het stedelijk water (hier vallen de vaarwegen niet onder). Daarvoor waren de gemeenten dat. WF wilde dat gemeenten vanuit doelmatigheid en efficiëntie het beheer en onderhoud van het stedelijk water zouden blijven uitvoeren tegen een vergoeding van WF.

Overeenkomst overdracht stedelijk water (OSW).

In november 2016 is hierover een overeenkomst gesloten tussen WF en de Friese gemeenten. In deze overeenkomst zijn afspraken vastgelegd over de overdracht en het onderhoud van: het stedelijk water, de harde oevers, peil- en regulerende kunstwerken en de hoogte van de vergoeding. Bij het stedelijk water wordt qua vergoeding onderscheid gemaakt tussen watergangen en vijvers (watergangen breder dan 6 meter). Voor de watergangen en zogenaamde vijvers gelden aparte regelingen voor de vergoeding. Daarnaast is vastgelegd dat WF 50% van de kosten betaalt voor het wegwerken van het achterstallig onderhoud.

Vanwege een financieel plafond was de vergoeding van WF aan de gemeenten niet kostendekkend. Daarom is in de overeenkomst vastgelegd dat in 2019 een evaluatie uitgevoerd zou worden, waarin gekeken werd naar het daadwerkelijke areaal, of de btw compensabel is en de daadwerkelijk gemaakte kosten bij gemeenten. Daarbij was de intentie om te komen tot een kostendekkende vergoeding door WF.

Evaluatie 2019

In 2019 is de overeenkomst ambtelijk geëvalueerd. Hieruit bleek dat op grond van het daadwerkelijke areaal en de niet compensabele btw (standpunt van de belastingdienst) de bijdrage van WF jaarlijks € 1 miljoen omhoog zou moeten (van € 2,5 miljoen naar € 3,5 miljoen). Na deze uitkomst gaf WF aan vast te houden aan het financiële plafond, maar wel de BTW voor de watergangen te zullen vergoeden (in totaal voor alle gemeenten circa € 300.000,- per jaar).

Bestuurlijke overleggen tussen gemeenten en WF

Naar aanleiding van de uitkomst van de evaluatie is in 2021 een aantal maal overleg gevoerd tussen een afvaardiging van betrokken bestuurders van WF en de gemeenten. Resultaat van deze overleggen was:

- Ambtenaren van WF en de gemeenten werken in 2022 een nieuwe vijverregeling uit, waarna de huidige regeling voor de 'vijvers' per 1 januari 2023 komt te vervallen
- De gemeenten Leeuwarden, Heerenveen, De Fryske Marren en Súdwest-Fryslân krijgen een deel van hun tekort vanaf 2016 gecompenseerd

Resultaat en uitkomst nieuwe vijverregeling

Naar aanleiding van de bestuurlijke afspraken is in 2022 een nieuwe vijverregeling uitgewerkt en is een berekening gemaakt voor de dan geldende vergoeding voor de gemeenten. Deze regeling is voorgelegd aan de stuurgroep van bestuurders van WF en de waterwethouders van Leeuwarden, Heerenveen, De Fryske Marren, Tytsjerksteradiel en Súdwest-Fryslân. Daarbij heeft de stuurgroep geconstateerd dat de huidige vijverregeling passender was dan het opstellen van een nieuwe regeling voor de vijvers. De al bestaande vijverregeling wordt voortgezet.

Afspraken stuurgroep eind 2022

In de stuurgroep zijn verdere afspraken gemaakt over de overeenkomst van 2016 en de evaluatie in 2019. Afgesproken is:

- De huidige vijverregeling conform de overeenkomst en de uitkomsten van de evaluatie 2019 voort te zetten
- Toe te werken naar een kostendekkende vergoeding conform de evaluatie 2019 en de overeenkomst
- Gemeenten krijgen 50% van het tekort vergoed in 2023 (waarvan 25% in 2023 en 25% nabetaling in januari 2024)
- Vanaf 2024 krijgen de gemeenten 100% vergoeding van het tekort, waarmee de vergoeding kostendekkend is.
- Herijking van kosten en areaal vindt plaats conform de in de overeenkomst vastgelegde systematiek. Voor de berekening wordt in 2023 de gegevens van de evaluatie 2019 gebruikt.
- De volgende evaluatie wordt uiterlijk in 2026 afgerond.

BTW compensatie

Na jaren overleg met de belastingdienst heeft de belastingdienst aangegeven dat gemeenten de BTW over het achterstallig onderhoud en het regulier onderhoud van de vijvers kunnen compenseren.